

1. Obiekt

DOM MIESZKALNY

2. Czas powstania

pocz. XVIII w.

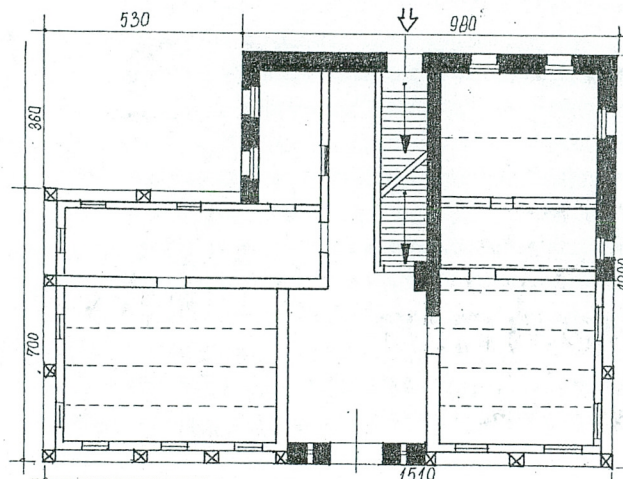
3. Miejscowość

BOGATYNIA

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

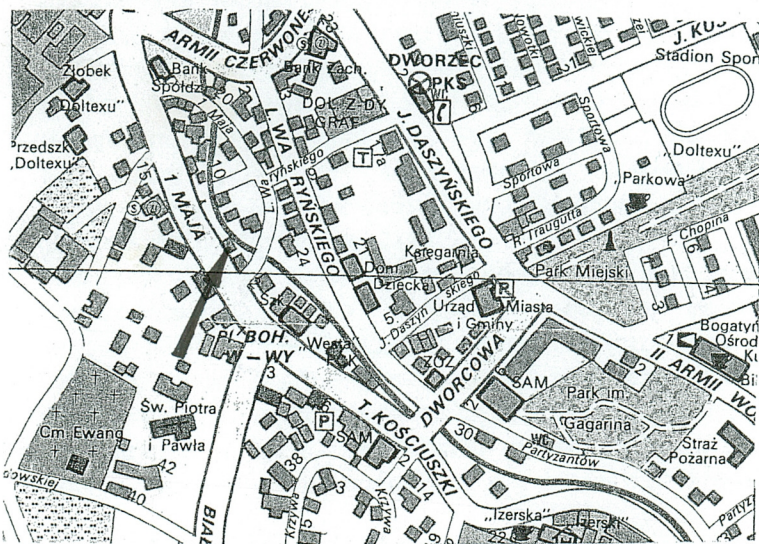

1 Elewacja frontowa południowo – zachodnia.

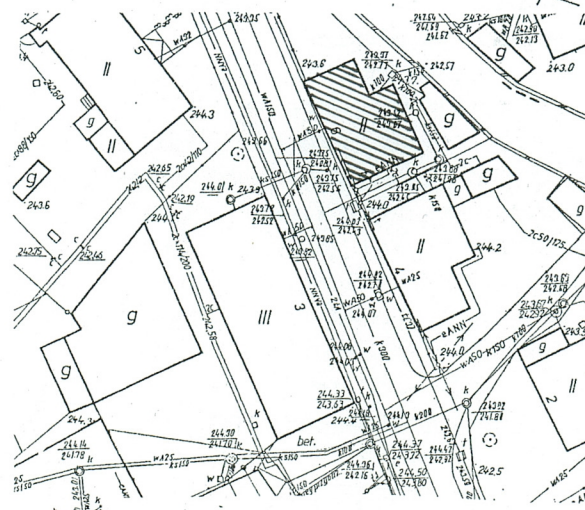

Rzut parteru

SKALA 1:200

SKALA 1:10000

SKALA 1:1000

4. Adres

59-920 Bogatynia ul. 1 Maja 6

nr dz. 80, AM 3

5. Przynależność administracyjna

województwo: dolnośląskie

pow. zgorzelecki gmina: Bogatynia

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Reichenau do 1945r.

7. Przynależność administracyjna 01.01.1999 r.

województwo: jeleniogórskie

gmina: Bogatynia

8. Właściciel i jego adres

Gmina Bogatynia

9. Użytkownik i jego adres

mieszkania lokatorskie

10. Rejestr zabytków

nr

data

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Budynek zbudowano na początku XVIII wieku przy głównej ulicy miasta, w charakterystycznym dla tego regionu stylu piętrowego domu o konstrukcji przysłupowo- zrębowej parteru i ryglowej kondygnacji piętra. Zabudowa ulicy składała się z wolnostojących budynków mieszkalno-gospodarczych, ustawionych kalenicowo względem drogi, o cechach reprezentacyjnych widocznych zwłaszcza w formie opracowania portali drzwiowych.

Źródła kłasztoru w Marienthal wymieniają numer katastru – 373, numer domu –487, cenę zakupu i sprzedaży oraz właścicieli działki. Dom nr 487 położony był przy Hauptstrasse. Mieścił część mieszkalną i murowaną część gospodarczą, która użytkowana była jako kuźnia. W 1725 roku Gottfried Baare zakupił obiekt od spadkobierców Georga Krauthausera. Johann Gottfried Baare odsprzedał go w 1737 r. Davidowi Kurschner, który po 25 latach nabył Gottfried Ehrentraut. Jego spadkobiercy w 1807 r. odsprzedali dom i kuźnię Gottliebowi Schaeffer, który sprzedał go dalej swojemu zięciowi J. G. Rothe. Prawdopodobnie obiekt w rękach tej rodziny pozostał dość długo, ponieważ następna wzmianka pochodzi z 1938 r. kiedy to właścicielem był Karl Weikelt. Po drugiej wojnie światowej przejmuje go gmina Bogatynia. Od tego czasu pełni funkcję wyłącznie mieszkalną. Budynek został podzielony na odrębne mieszkania, przez co zatracił w dużej części swój układ przestrzenny, zwłaszcza w górnej kondygnacji, która dostępna jest poprzez odrębne wejście z tyłu budynku. Poszczególne pomieszczenia podzielone zostały dodatkowo ściankami działowymi.

13. Opis (sytuacja, konstrukcja i materiał, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA: Opiswany budynek jest obiektem wolnostojącym, usytuowanym w centralnej części miasta, przy jednej z głównych ulic miasta - 1 Maja, po południowo zachodniej stronie niewielkiej rzeczki Miedzianki. Ustawiony kalenicowo względem ulicy, położony po jej północno - wschodniej stronie, bezpośrednio przy jezdni. Po północno - zachodniej stronie znajduje się zaniedbany otwarty ogródek. Po południowo – wschodniej stronie teren graniczący z sąsiednim budynkiem wyłożono kostką ceramiczną i służy jako parking . Od strony ulicy zamyka go metalowa brama wjazdowa z furtką. Po stronie północno - wschodniej posesję ogranicza rzeka, wzdłuż której znajduje się mur.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA:

Ściany: dom wzniesiony został z zastosowaniem zróżnicowanych form konstrukcji.

Ściany dolnej kondygnacji w części mieszkalnej drewniane, wzniesione w konstrukcji zrębowej otoczone przysłupem. Ściany górnej kondygnacji i ścian szczytowych w konstrukcji ryglowej opartej na belce oczepu, z wypełnieniem z gliny, uzupełnianej miejscami cegłą. Elewacje boczne w części ryglowej i szczytach odeskowane z listwami maskującymi złącza desek.

Środkowa część fasady mieszcząca portal wyodrębniona murowaną z cegły i otynkowaną ścianką. Dawna część gospodarcza murowana z cegły, tynkowana tynkiem cementowo wapiennym. Fundament ściany drewnianej ceglano- kamienny, murowanej kamienny.

Sklepienia i stropy: W pomieszczeniach części drewnianej stropy drewniane belkowe, w większości pomieszczeń zasłonięte płytami pilśniowymi. W pomieszczeniu mieszkalnym dolnej kondygnacji pola między belkami stropu są otynkowane. W części murowanej parteru sklepienie odcinkowe, ceglane, otynkowane. W piwnicy kolebka kamiennie - ceglana.

Wieżba dachowa: drewniana, o konstrukcji jętkowo-stolcowej wsparta na jednym rzędzie słupów z mieczami, umieszczonych pośrodku (na osi podłużnej budynku). Krokwie wzmocnione wiatrownicami w kształcie krzyży św. Andrzeja

Pokrycie dachowe: dachówka ceramiczna karpiówka ułożona podwójnie w łuskę. W połaci wschodniej dachówka zakładkowa.

Posadzki i podłogi: w sieni oryginalne płytki ceramiczne, w części pomieszczeń parteru wylewka betonowa, w pozostałych pomieszczeniach podłogi drewniane zakryte linoleum bądź panelami. Na poddaszu podłogi drewniane. W piwnicy polepa gliniana.

Schody: Schody do piwnicy kamienne, jednobiegowe o podstopnicach mocno wytartych. Schody na I kondygnację i poddasze drewniane jednobiegowe policzkowe, obudowane.

OTWORY: okienne: Otwory zamknięte prosto. Wokół okien I i II kondygnacji drewniane proste opaski z parapetami i trójkątnymi naczółkami. W I kondygnacji opaski usunięte lub wymienione W górnej kondygnacji elewacji frontowej usunięte. Otwory poddasza zamknięte prosto w profilowanych drewnianych opaskach, z parapetami. Pod parapetami w elewacjach bocznych listwy z fryzem arkadkowym. Stolarka drewniana; krosnowa na poddaszu, na II kondygnacji skrzynkowa(dwie 1 osie zachodnie elewacji północno - zachodniej, środkowa oś elewacji południowo - wschodniej). Okna dwuskrzydłowe z drewnianymi parapetami. Pozostała stolarka współczesna bez podziałów. Otwory części murowanej w prostych tynkowych opaskach z kamiennymi ławami podokiennymi.

C.d. wkładka – załącznik nr 1.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
930 m ³	250 m ²	dom mieszkalno - gospodarczy	dom mieszkalny
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
Brak szczegółowego wykazu prac remontowych i konserwatorskich.		Stan zachowania zły. Partia cokołowa zawilgocona. Konstrukcja przysłupowa oraz ryglowa ścian w stanie dostatecznym. Ubytki w elementach konstrukcji drewnianej spowodowane wilgocią i drewnojadami, zwłaszcza w I kondygnacji. Więźba dachowa w stanie dość dobrym. Poszycie z nieszczelnościami i ubytkami. Popękane, zlasowane dachówki, wysunięta z łat część dachówek. Rozłączone rynny na połączeniach, źle ustawione spadki. Ubytki tynków ścian zewnętrznych i wewnętrznych, zwłaszcza w sieni. Tynki odparzone, popękane, odstające. Zły stan podłóg na piętrze, uginają się pod ciężarem. Sień zaśmiecona, zaniedbana służy jako śmietnik i składowanie materiału nadającego się do rozpalenia. Większość okien wymieniona na PCV, bez podziałów.	
<ul style="list-style-type: none"> - Wewnątrz wtórne podziały pomieszczeń. - Wymiana stolarki okiennej na okna PCV lub drewniane bez zachowania podziałów, usunięcie części opasek, zamurowanie części otworów - Zamurowanie przejścia z sieni na piętro - remonty bieżące <p>Wymienione prace przeprowadzono w ostatnim 10-leciu</p>		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Wpis do rejestru zabytków. 2. Uporządkowanie sieni, wyrzucenie odpadków. 3. Likwidacja zawilgoceń partii przyziemia, założenie izolacji przeciwwilgociowych, uzupełnienie pokrycia dachowego, uzupełnienie tynków, Wzmocnienie, uzupełnienie i impregnacja wszystkich drewnianych elementów konstrukcji przysłupowej, zrębowej i ryglowej oraz więźby dachowej. Uzupełnienie wypełnienia konstrukcji ryglowej. Wymiana rynien i rur spustowych. Konserwacja stolarki drzwiowej. 4. Przywrócenie historycznych podziałów stolarki, z pełnoplastycznymi elementami konstrukcyjnymi ramiaków, odtworzenie szprosów. Konserwacja drewnianej stolarki drzwiowej. Odtworzenie usuniętych opasek okiennych. 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Studium historyczno-urbanistyczne Miasta Bogatyni, PKZ Wrocław 1985r.
Maszynopis w WUOZ w Jeleniej Górze, str. 135-136

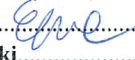
22. Bibliografia

E. Trocka-Leszczyńska, *Wiejska zabudowa mieszkaniowa w regionie sudeckim*,
Wrocław 1995 (charakterystyka zabudowy przysłupowej).
G.W. Rolle, Krailling, *Reichenauer Auenhauser*, Dresden 2006, str. 379.
W. Bena, *Polskie Górne Łużyce*, Zgorzelec 2003

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował:

tekst..... Izabela Epa 2008 r.
plany i rysunki..... jw.
zdjęcia fotogr. jw.
miejsce przechowywania negatywów..... u autora

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

załącznik nr 1 – 4 zdjęcia

1. Miejsowość: BOGATYNIA	4. Obiekt (nazwa jak w karcie) DOM MIESZKALNY	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego) c.d. opisu, zdjęcia
2. Gmina: BOGATYNIA		
3. Powiat: ZGORZELECKI		
4. Województwo: DOLNOŚLĄSKIE		

Otwory flankujące wejście główne ujęte w tynkowe opaski zamknięte półkoliście.

Drzwiowe: zewnętrzne: wejście główne osadzone w kamiennym portalu zamkniętym łukiem dwuramiennym z kluczem. Całość wieńczy profilowany prosty naczółek; w przyłuczach rozetki. Drzwi o konstrukcji ramowo-płycinowej, dwuskrzydłowe, z dwoma płycinami; górna zamknięta łukiem, dolna zwęża się ku dołowi. Środek akcentują dwie listwy, z których jedna jest przymykowa. W części pn-wsch wejście zamknięte prosto z trójdzielnym nadświetłem. Drzwi jednoskrzydłowe, pełne o konstrukcji ramowo-płycinowej, z dwoma wydłużonymi płycinami przedzielonymi pośrodku pilastrem imitującym listwę przymykową. Płyciny z odeskowaniem w układzie szczeblinowym, o sfazowanych krawędziach. Pilaster o cynkowej głowicy.

wewnętrzne: otwory drzwiowe zamknięte prosto, stolarka drewniana (do piwnicy, na poddasze, jedno drzwi w drugim trakcie II kondygnacji). Drzwi jednoskrzydłowe, pełne o konstrukcji ramowo-płycinowej. Pozostałe drzwi współczesne.

RZUT: budynek na rzucie prostokąta, z aneksem gospodarczym w części południowej. Oś podłużna na kierunku północny – wschód – południowy – zachód. Budynek dwutraktowy z sienią. Z sieni prowadzą schody do piwnicy i na piętro (obecnie zasłonięte ścianką działową). Po stronie południowo-wsch. izba mieszkalna ze stropem drewnianym, za nią pomieszczenia dawnej części gospodarczej kryte sklepieniem odcinkowym. Po stronie północno-zachodniej dwa pomieszczenia mieszkalne. Za sienią pomieszczenie gospodarcze.

BRYŁA: zwarta, jednorodna. Budynek dwukondygnacyjny, posadowiony na cokole, kryty dachem naczółkowym, dwuspadowym o niesymetrycznych kątach nachylenia.

ELEWACJE: jednorodne stylowo, kształtowane osiowo, w większości o regularnym układzie osi okiennych, z podziałem kondygnacyjnym odzwierciedlającym wewnętrzną dyspozycję obiektu i formę konstrukcji. Słupy i miecze konstrukcji przysłupowej tworzą łuk, w którym od strony wewnętrznej umieszczono mały zwornik. Drewniane kołki łączące poszczególne elementy stanowią dodatkowy akcent dekoracyjny. Elewacja frontowa (południowo - zachodnia) –

dwukondygnacyjna, zamknięta okapem dachu, w dolnej części ośmioosiowa, w górnej siedmioosiowa. W dolnej kondygnacji wejście główne w 4 osi od północnego - zachodu flankowane przez wąskie okienka doświetlające sien, zamknięte półkoliście, ujęte w tynkowe obramienia opaskowe. Pozostałe osie ujęte w arkady przysłupa o różnej szerokości. Ścianka z wejściem zaakcentowana boniowaniem. Bonie imitują kłince łuku ze zwornikiem. Górna kondygnacja z widoczną konstrukcją ryglową.

Elewacja północno-zachodnia - dwukondygnacyjna z użytkowym poddaszem, zamknięta okapem dachu, trzyosiowa. W dolnej kondygnacji trzy arkady przysłupa. II kondygnacja i partia poddasza oszalowane pionowymi deskami z listwami na łączeniach. Listwa z arkadowym fryzem wydziela poddasze. Takie same listwy pod oknami. W poddaszu dwa małe okienka. Po stronie północno - wschodniej cofnięta część elewacji części gospodarczej; dwukondygnacyjna, w dolnej części dwuosiowa, w górnej z jednym okienkiem, z widoczną konstrukcją ryglową.

Elewacja południowo-wschodnia – dwukondygnacyjna z partią poddasza, czteroosiowa. W dolnej kondygnacji dwie arkady przysłupa w części południowo - wschodniej, część północno - wschodnia murowana z dwoma oknami. Górna kondygnacja i część poddasza oszalowane deskami z listwami na łączeniach. Listwa z arkadowym fryzem wydziela poddasze. Analogiczna listwa biegnie wzdłuż okapu dachu i pod oknami. W poddaszu dwa okienka..

Elewacja północno - wschodnia – jednokondygnacyjna zamknięta okapem dachu trójosiowa. W dwóch osiach od strony południowo - wschodniej otwory okienne, w trzeciej wejście. Część północno - zachodnia cofnięta, dwukondygnacyjna, zamknięta okapem dachu, dwuosiowa. Dolna kondygnacja z dwoma arkadami przysłupa. Górna kondygnacja oszalowana.

WNĘTRZE: przebudowane z zaburzonym oryginalnym układem z murowaną częścią gospodarczą i drewnianą mieszkalną. Wnętrze podzielone na mniejsze lokale, dostosowane do potrzeb mieszkalnych kilku rodzin. Pomieszczenia podzielone ściankami działowymi. Z sieni prowadzą drzwi do pomieszczeń mieszkalnych po północno - zachodniej stronie. Strona południowo - wschodnia z izbą mieszkalną i

pomieszczeniami gospodarczymi zaadoptowanymi na cele mieszkalne. Schody na drugą kondygnację oddzielone od sieni ścianką. Górna kondygnacja dostępna przez wejście w elewacji północno - wschodniej. Pomieszczenia niskie kryte stropami belkowymi.

Na poddaszu po stronie południowo - wschodniej pokój mieszkalny, obecnie nieużytkowany

WYPOSAŻENIE: niezachowane

WYSTRÓJ: strop belkowy pomieszczenia po prawej stronie od wejścia z dekoracyjnie opracowanymi belkami. Naroża belek sfazowane, ozdobione na całej długości rowkowanymi, wklęsłymi i wypukłymi profilami.

INSTALACJE: elektryczna, wodna, telefoniczna.

Spis fotografii:

1. Elewacja południowo – zachodnia (fasada).
2. Elewacja północno – wschodnia – widok od wschodu.
3. Elewacja południowo – wschodnia i północno – wschodnia.
4. Elewacja południowo – wschodnia.
5. Elewacja północno – zachodnia.
6. Elewacja północno – zachodnia – część gospodarcza.
7. Okno piętra części gospodarczej z widoczną konstrukcją ryglową.
8. Okno górnej kondygnacji.
9. Okno części gospodarczej z ławą podokienną.
10. Okno doświetlające sień – fasada.
11. Wejście w elewacji tylnej.
12. Wejście główne.
13. Konstrukcja przysłupowa – fragment.
14. Sklepienie odcinkowe.
15. pomieszczenie mieszkalne ze stropem belkowym
16. Drzwi do piwnicy.
17. Schody na górną kondygnację.
18. Wieżba dachowa – fragment.
19. Wieżba dachowa – fragment, wiatrownica w kształcie krzyża św. Andrzeja.
20. Sklepienie piwnicy.

2. Elewacja północno – wschodnia – widok od wschodu

3. Elewacja południowo – wschodnia i północno – wschodnia.

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 2

1. Miejscowość: BOGATYNIA
2. Gmina: BOGATYNIA
3. Powiat: ZGORZELECKI
4. Województwo: DOLNOŚLĄSKIE

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)
DOM MIESZKALNY

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
zdjęcia

4. Elewacja południowo-wschodnia.

5. Elewacja północno zachodnia.

6. Elewacja północno - zachodnia – część gospodarcza.

7. Okno piętra części gospodarczej z widoczną konstrukcją ryglową.

Wkładkę założyła: Izabela Epa, 2008 r.

Miejsce przechowywania negatywów: u autora

8. Okno górnej kondygnacji.

9. Okno części gospodarczej z ławą podokienną.

10. Okno doświetlające sień – fasada.

11. Wejście w elewacji tylnej.

WKLADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 3

1. Miejscowość: BOGATYNIA

2. Gmina: BOGATYNIA

3. Powiat: ZGORZELECKI

4. Województwo: DOLNOŚLĄSKIE

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

DOM MIESZKALNY

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

zdjęcia

12. Wejście główne

13. Konstrukcja przysłupowa-fragment.

14. Sklepienie odcinkowe

15. Pomieszczenie mieszkalne ze stropem belkowym

Wkładkę założyła: Izabela Epa, 2008 r.
Miejsce przechowywania negatywów: u autora

16. Drzwi do piwnicy

17. Schody na górną kondygnację.

18. Więźba dachowa-fragment

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 4

1. Miejscowość: BOGATYNIA	4. Obiekt (nazwa jak w karcie) DOM MIESZKALNY	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego) zdjęcia
2. Gmina: BOGATYNIA		
3. Powiat: ZGORZELECKI		
4. Województwo: DOLNOŚLĄSKIE		

19. Wieżba dachowa - fragment, wiatrownica w kształcie krzyża św. Andrzeja

20. Sklepienie piwnicy

Wkładkę założyła: Izabela Epa, 2008 r.
Miejsce przechowywania negatywów: u autora

Rzut parteru
1:100
H-6,5m

